

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו"

השילוב הנפלא של כוונות אברהם אבינו עם המעשה של מצות מילה של כל ישראל

הגילוי הנפלא של הרבי ר' זושא זי"ע

ונראה ליישב ענין זה על פי מה שנקדים יסוד גדול ממשנתו הטהורה של הרבי ר' זושא מאניפולי זי"ע, שדיבר בקדשו ליישב מה שמצינו בגמרא (חולין ז:): אצל רבי פנחס בן יאיר, שנימק לרבינו הקדוש הטעם שאינו רוצה ליהנות מבני אדם: "ישראל קדושים הן, יש רוצה ואין לו ויש שיש לו ואינו רוצה". והקשו התוספות אם יש לו ואינו רוצה למה נקרא קדוש. ותירצו שמדובר כאן מאדם שיש לו ואינו רוצה, אך עם כל זאת הוא מזמן בני אדם לאכול אצלו מחמת הבושה. אמנם עדיין קשה למה הוא נקרא קדוש.

אמר על כך הרבי ר' זושא זי"ע, על פי הידוע שמכל מצוה נברא מלאך קדוש שהוא סגור של האדם שקיים המצוה, כמו ששינו במשנה (אבות פ"ד מ"א): "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד". והנה כל מלאך אף שהוא יצור רוחני, עם כל זאת הוא כלול גם כן מגוף ונשמה, ממעשה המצוה נברא הגוף של המלאך ומכוונת המצוה נבראת נשמתו.

נמצא לפי זה כי אדם שיש לו כסף ואינו רוצה לתת צדקה, אלא שעם כל זאת הוא נותן צדקה רק מחמת הבושה, הרי הוא מקיים מעשה המצוה אשר מזה נוצר הגוף של המלאך, אבל מאחר שחסרה לו כוונת המצוה לשמה עדיין חסרה למלאך הנשמה. אך לעומת זה מי שמשתוקק לתת צדקה אבל אין לו כסף לקיים המצוה, הרי שמכוונת המצוה שלו נבראת הנשמה של המלאך, אבל מאחר שלא קיים המצוה במעשה חסר לו הגוף של המלאך, לכן הקב"ה שרוצה בתיקון המצוות של ישראל, מצרף ברוב רחמיו וחסדיו את המעשה של האחד עם המחשבה השלימה של השני, ומשניהם יחד נוצר מלאך קדוש המורכב מגוף ונשמה בתכלית השלימות.

רחוקה היא, לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו". בפסוק זה רמוזה מצות מילה: "מי יעלה לנו השמימה", ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות שם הוי"ה. וצריך להבין מהו הקשר בין מצות מילה לפסוק זה.

עוד ראוי ליישב מה שנתקשו המפרשים, מה ראו חכמינו ז"ל לתקן על מצות מילה שתי ברכות, ברכה א': "אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה". ברכה ב': "אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו". ולא מצינו בשאר מצוות התורה שתיקנו לברך על מצוה אחת שתי ברכות.

רחש לבי דבר טוב לבאר כל זה על פי מה שנתייגעו המפרשים לבאר מה שנתן הקב"ה מצות מילה לתינוק בן שמונה ימים שאין בו דעת, שהרי ידוע כלל גדול שכתב בעל ה"תניא" ב"לקוטי אמרים" (פרק מ), כי יראה ואהבה הן בבחינת תרין גדפין, דהיינו שתי כנפיים להעלות את התורה והמצוות למעלה. ומקור הדבר בתיקוני זוהר (תיקון י כה:): "אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא". פירוש, תורה שהיא בלי יראה ואהבה אינה יכולה לפרוח למעלה. ועוד (שם): "תורה ומצוה בלא דחילו ורחימו לא יכילת לסלקא ולמיקם קדם יי". תורה ומצוה בלי יראה ואהבה אינן יכולות לעלות למעלה.

הנה כי כן איך עולה מצות המילה של תינוק בן שמונה ימים, הלא אין בו דעת לקיים המצוה בדחילו ורחימו, האיך מקיים המצוה בשלימות כאשר אין בו דעת. [וכבר נאמר ונשנה בזה משמו של כ"ק השר שלום מבעלזא זי"ע, כי כאשר אדם זוכה להכניס את בנו בבריתו של אברהם אבינו, הרי הוא משלים בכך למפרע את הכוונה שהיתה חסרה לו כשהוא עצמו נימול בן שמונה ימים, ודברי תורה כפטיש יפוצץ סלע].

בפרשתנו פרשת תזריע דבר בעתו מה טוב, להתבונן במה שבחר הקב"ה לפתוח את הפרשה במצות מילה (ויקרא יב-א): "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דוותה תטמא, וביום השמיני ימול בשר ערלתו".

דרשו על כך במדרש (ויק"ר יד-ב): "אשה כי תזריע. הדא הוא דכתיב (איוב לו-ג) אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק... אמר רבי נתן, מחשבין לשמו של אברהם אבינו, אותו שבא מרחוק, הדא הוא דכתיב (בראשית כב-ד) וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק". בדרך הפשט משמע שרבי נתן התכוון לקשר מצות מילה שנזכרה בפרשתנו: "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", עם אברהם אבינו שזכה לקבל מצות מילה לו ולזרעו אחריו, נמצא שבזכותו קיבלנו מצות מילה.

אולם כל מתבונן ישכיל ויבין שכל הדרש של רבי נתן צריך ביאור: א. מה שדרש הפסוק: "אשא דעי למרחוק... מחשבין לשמו של אברהם אבינו", מהי התועלת לחשב שמו של אברהם אבינו שבזכותו זכינו למצות מילה. ב. אינו מובן כלל מה שמפרש הכתוב: "אשא דעי למרחוק", מחשבין אנו שמו של אברהם שבא מרחוק, כמו שכתוב: "וירא את המקום מרחוק", מהו הקשר בין מה שראה אברהם בהליכתו לעקידת יצחק את המקום מרחוק, למצות מילה שנצטוו בה ישראל. ג. איך מתפרש לפי זה קישור הפסוק: "אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק".

מי יעלה לנו השמימה ראשי תיבות מיל"ה

פתח דברינו יאיר לבאר כוונת המדרש, על פי מה שדרשו בתיקוני זוהר (הקדמה ב:): מה שכתוב בפרשת נצבים (דברים ל-א): "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא

הנה כי כן זהו שאמר רבי פנחס בן יאיר: "ישראל קדושים הם", פירוש, על ידי השילוב של שני הסוגים יחד קדושים הם, ומפרש ואומר, "יש רוצה ואין לו", ועל ידי מחשבתו הטובה נוצרת הנשמה של המלאך, "ויש שיש לו ואינו רוצה", אלא שעם כל זאת הוא נותן מחמת הבושה, וממעשה זה נוצר הגוף של המלאך, והקב"ה מצרף משניהם יחד את המחשבה והמעשה, כדי להשלים את המצוה במחשבה ובמעשה, נמצא כי על ידי הצירוף משניהם יחד הרי הם קדושים.

רעיון קדוש זה מצינו גם אצל אחיו הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע ב"נועם אלימלך" (פרשת מצורע ד"ה או יאמר), שמפרש בכך מאמר חכמינו ז"ל בגמרא (פסחים נ:): "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". פירוש, הקב"ה לוקח את התורה והמצוות שנלמדו ונעשו "שלא לשמה", ומביאם אל הצדיק שיש לו מחשבות טהורות "לשמה", כדי שיטהר וישלים בכך את התורה והמצוות שהיו שלא לשמה.

בדרך זו הוא מפרש דקדוק הלשון בגמרא (קידושין מ:): "מחשבה טובה מצרפה למעשה", ולכאורה היה צריך לומר: "מחשבה טובה כמעשה", אלא שהתכוונו לומר שהקב"ה "מצרף" את המחשבה הטובה של הצדיק שהיתה לשמה, למעשה המצוה של אדם שחסרה ממנו המחשבה לשמה, ועל ידי צירוף שניהם נשלמת המצוה בתכלית השלימות.

אברהם אבינו משלים הכוונה במצות מילה לכל ישראל

בדרך זו במסילה נעלה ליישב איך מצות מילה של תינוק בן שמונה ימים עולה למעלה, אף שאינו יכול לקיים המצוה בדחילו ורחימו, שהן בבחינת שתי כנפיים להעלות את המצוה למעלה, על פי מה שפתח הכתוב מצות מילה שנצטווה בה אברהם (בראשית יז-א): "ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים, וירא ה' אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים, ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד". וצריך ביאור לשם מה מספר לנו הכתוב שהיה בן צ"ט שנים.

עוד ראוי להתבונן במה שמבואר במדרש (כ"ר מו-ב) הטעם שהמתין הקב"ה מלתת לאברהם מצות מילה רק אחרי שהיה בן צ"ט שנה: "כדי שיצא יצחק מטיפה קדושה". פירוש, כי יצחק נולד מאברהם כשהיה בן מאה שנה, ורצה הקב"ה

ביאור המדרש שמקשר מצות מילה לאברהם אבינו שבא מרחוק כמו שכתוב "וירא את המקום מרחוק"

ביאור המאמר בתיקוני זוהר על הפסוק: "מי יעלה לנו השמימה" ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות הוי"ה

הרבי ר' זושא זי"ע: הקב"ה מצרף כוונת הצדיק לשמה עם מעשה המצוה שלא לשמה כדי לתקן המצוה בשלימות

הרבי ר' אלימלך זי"ע: "מתוך שלא לשמה בא לשמה" הקב"ה מצרף מצוות שלא לשמה עם לשמה של הצדיק

ההשתוקקות של אברהם אבינו כל חייו לקיים מצות מילה

מעתה יפתח לנו פתח להבין מה עמקו מחשבות הקב"ה שהמתין מלצוות לאברהם אבינו על מצות מילה עד שהיה בן צ"ט שנה, שנה אחת לפני שנולד יצחק, כי רצה הקב"ה שישתוקק כל ימיו לקיים מצות מילה, כמו שמצינו (ברכות סא:): אצל רבי עקיבא שאמר לתלמידיו: "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימנו".

ויש בזה תועלת גדולה בבחינת: "מחשבה טובה מצרפה למעשה", שיצרף הקב"ה את כל המחשבות של ההשתוקקות והגעגועים שהיו לאברהם כל ימי חייו לקיים מצות מילה, עם מעשה מצות המילה של כל ישראל עד סוף כל הדורות הנימולים לשמונה ימים כשאין בהם דעת, ועל ידי זה יעלו כל מצוות המילה מהנימולים לשמונה ימים בתכלית השלימות, משולבים במחשבות הקדושות של אברהם.

וזהו שאמר הקב"ה לאברהם (בראשית יז-ז): "והקיימתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריך לדורותם לברית עולם להיות לך לאלקים ולזרעך אחריך". רמז לו הקב"ה בכך תשובה על מה שאברהם עלול להתפלא, מדוע המתין הקב"ה לכרות עמו ברית רק אחרי שכבר היה בן צ"ט שנה, לכן כדי ליישב ענין זה אמר לו הקב"ה: "והקיימתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריך לדורותם לברית עולם", לכן נמנעתי מלצוות אותך על מצות מילה עד היום, כדי שאוכל לצרף את מחשבות הגעגועים שהיו לך כל השנים הללו לקיים מצות מילה, עם מעשה מצות מילה של כל ישראל.

כיון שבאנו לידי כך ירווח לנו להבין מה שתיקנו חכמים במצות מילה שתי ברכות, ברכה ראשונה: "אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה", על עצם

שהורתו של יצחק תהיה בקדושה אחרי שכבר נימול אברהם, לכן נצטווה על המילה כשהיה בן צ"ט שנה, שנה אחת לפני שנולד יצחק. וצריך ביאור מדוע המתין הקב"ה לצוותו על המילה עד שהיה בן צ"ט שנים, ולא צוה לו על מצות מילה כמה שנים לפני שנולד יצחק.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שתמהו המפרשים, הלא מבואר בגמרא (יומא כח:): "אמר רב, קיים אברהם אבינו כל התורה כולה שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקול". לפי זה צריך ביאור, מדוע לא קיים אברהם אבינו גם מצות מילה עוד לפני שנצטווה עליה כפי שקיים כל מצוות התורה.

ותירץ השל"ה הקדוש (פרשת לך לך בהג"ה), כי אברהם אבינו השיג ברוח קדשו שמכל מצוות התורה לא ימסור לו הקב"ה רק מצות מילה, הנה כי כן מאחר שלפי המסקנה בגמרא (קידושין לא:): "גדול מצווה ועושה מאינו מצווה ועושה", על כן בחר להמתין בקיום מצוה זו עד שנצטווה עליה, כדי שיוכל לקיים מצות מילה כשהוא מצווה ועושה.

המפרשים הוסיפו לבאר ענין זה ביתר ביאור, כי כל מצוות התורה יכול אדם לקיים כמה פעמים, לכן קיים אברהם אבינו כל מצוות התורה טרם שנצטווה עליהן בבחינת אינו מצווה ועושה, כי חשב שאם יצוה אותו הקב"ה אחר כך על המצוות, הרי יוכל לקיימן גם אחר כך בבחינת מצווה ועושה, אבל מצות מילה הרי אי אפשר לקיים רק פעם אחת, כי אחרי שהסיר הערלה שוב אי אפשר לקיים מצוה זו שנית, לכן לא רצה אברהם לקיים מצוה זו לפני שנצטווה בבחינת אינו מצווה ועושה, כדי שלא יפסיד אחר כך קיום מצוה זו אחרי שיצווהו הקב"ה על כך.

תיבות מיל"ה וסופי תיבות שם הוי"ה, שהיא עולה לשמים בתכלית השלימות.

כל נשמות ישראל היו כלולות באברהם אבינו כשקיים כל המצוות

בדרך זו במסילה נעלה לבאר כוונת המדרש שדרש על מצות מילה שנזכרה בפרשתנו: "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" - "הדא הוא דכתיב אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק... מחשבין לשמו של אברהם אבינו, אותו שבא מרחוק, הדא הוא דכתיב וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק". וצריך ביאור מהו ענין "וירא את המקום מרחוק" למצות מילה.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שמצינו שני קדושים מתנבאים בסגנון אחד, הלא הם הרה"ק מאפטא זי"ע ב"אוהב ישראל" (פרשת וירא ד"ה וה' אמר המכסה) והרה"ק מבארדיטשוב זי"ע ב"קדושת לוי" (שם), שדיברו בקדשם לפרש מה שדיבר הקב"ה בשבחו של אברהם אבינו (בראשית יח-ט): "כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט".

הביאור בזה על פי יסוד נפלא בקשר שבין האבות הקדושים לכל ישראל, שכל נשמות ישראל עד סוף כל הדורות היו כלולות באברהם אבינו כשקיים כל התורה ועמד בכל הניסיונות. כי כמו שכל פרי לפני שהוא צומח הרי הוא כלול בתוך השורש שממנו הוא צומח, כן כלול כל בן במוח האב לפני שהוא נולד, נמצא לפי זה כלשון קדשם: "כל ישראל היו כלולים במחשבתו ובמחומו של אברהם".

לפי זה הם אומרים חידוש גדול, כי כשקיים אברהם אבינו כל מצוות התורה ומצוות דרבנן כמבואר בגמרא (יומא כח:), התכוון לקיימן "בשם כל ישראל", דהיינו שנתכוון לזכות את כל ישראל שהיו כלולים בו שגם להם יהיה חלק במעשה קיום המצוות, ועל ידי זה הגיע לזרעו אחריו ב' טובות:

א. כיון שאברהם קיים כל מצוות התורה ודקדוקי מצוות, נמצא שכל אחד ואחד מישראל הבאים אחריו כבר קיים כל תרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן בהיותם כלולים באברהם. ב. כיון שכבר קיימו ישראל כל המצוות בהיותם כלולים בתוך אברהם, יכול כל אחד מישראל להוציא הדבר מכח אל הפועל ולקיים המצוות בפועל ממש בהיותו בעולם, שהרי כבר נפתח לו השער בהיותו כלול באברהם אבינו.

ישוב הפליאה איך יש עליה למצות מילה לכן שמונה ימים שאין בו דעת לקיים המצוה בדחילו ורחימו

הקב"ה מצרף למילה בן שמונה ימים המחשבות של אברהם אבינו שהשתוקק כל ימיו לקיים מצות מילה אוהב ישראל וקדושת לוי: כל נשמות ישראל היו כלולות באברהם אבינו כשקיים את כל המצוות
"זכל אנשי ביתו נימולו אתו", כל נשמות ישראל שהיו כלולות באברהם נימולו אתו כשקיים מצות מילה

העבר הוא כמו ההוה, אבל מצד מדת הדין משם אלקים אין הקב"ה מצרף מחשבות של אדם אחד כדי להשלים מעשה המצוות של אדם שני.

הנה כי כן זהו שפירש רש"י: "בתחילה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים", כי לא כל אחד הוא במדרגת צדיק לקיים המצוה הן במעשה והן במחשבה לשמה בלתי לה' לבדו, "והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים", הכוונה בזה כי כשאדם עובר עבירה מעניש אותו הקב"ה במדת הדין משם אלקים, אבל כשהוא מקיים מצוה דן אותו הקב"ה בשם הוי"ה שהוא היה הוה ויהיה, לצרף את מחשבות הצדיקים מן העבר עם מעשה המצוות של הבנים, כדי להשלים את מעשה המצוות בתכלית השלימות.

מעתה יאירו עינינו להבין מה שרמז לנו הקב"ה בכתוב: "מי יעלה לניו השמימה", ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות שם הוי"ה, כי בראשי תיבות "מילה" רמז הקב"ה על הקושיא העצומה: "מי יעלה לניו השמימה", איך יכולה מצות מילה שמקיימים ישראל בהיותם בני שמונה ימים לעלות לשמים, הלא תינוק בן שמונה ימים אין בו דעת לקיים המצוה בדחילו ורחימו, שהם שתי כנפיים להעלות המצוה למעלה.

לכן כדי ליישב ענין זה רמז הקב"ה את השם הוי"ה בסופי תיבות "מי יעלה לניו השמימה", כי מצד השם הוי"ה שהוא היה הוה ויהיה, כי אין הבדל אצלו בין העבר ההוה והעתיד, מצרף הקב"ה את המחשבות הקדושות של אברהם אבינו שהשתוקק כל ימי חייו לקיים מצות מילה, עם מעשה מצות המילה של כל ישראל עד סוף כל הדורות, ועל ידי זה מתקיים במצות מילה בפועל ממש "מי יעלה לניו השמימה", ראשי

קיום מצות מילה, וברכה שניה: "אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", להודות לה' שנתן לנו מצות מילה באופן זה שנוכל לכלול עצמנו עם הברית שכרת הקב"ה עם אברהם כשמסר לו מצות מילה, כי על ידי זה מצרף הקב"ה את מחשבתו הקדושה של אברהם אבינו שהשתוקק כל ימיו לקיים מצות מילה, עם מעשה המצוה של כל ישראל כדי שתעלה המצוה לה' בתכלית השלימות.

הרמז הנפלא בפסוק: מי יעלה לניו השמימה

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר לפי זה מה שדרש בתיקוני זוהר מקרא שכתוב: "מי יעלה לניו השמימה", ראשי תיבות מיל"ה וסופי תיבות שם הוי"ה, על פי מה שפתח הקב"ה את התורה בפסוק (בראשית א-א): "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". ופירש רש"י: "ברא אלקים, ולא אמר ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב (שם ב-ד) ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים".

ונראה לפרש הכוונה בזה, על פי המבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן ה סעיף א), כי כשמזכיר בתפלה את השם הוי"ה יכוון בכתבתו שהוא היה הוה ויהיה, והביאור בזה כי לפני הקב"ה שהוא למעלה מהזמן, אין שום הבדל בין "היה" שהוא העבר, ובין "הוה" שהוא עתה ממש, ובין "יהיה" שהוא העתיד, כי הכל גלוי לפניו כאילו הוא ממש עכשיו.

נמצא לפי זה כי מה שביארנו בענין מצות מילה וכן הוא בכל המצוות, שהקב"ה מצרף את המחשבות של אברהם אבינו ושאר הצדיקים מהדורות הקודמים עם מעשה המצוות של הבנים, הוא רק מצד השם הוי"ה שהוא היה הוה ויהיה כי

"כיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו"

דבר בעתו מה טוב לבאר בזה מה שסיפרו חכמינו ז"ל בגמרא (מנחות מג:): "בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה את עצמו עומד ערום, אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוות, כיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו, לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר (תהלים יב-א) למנצח על השמינית מזמור לדוד, על מילה שניתנה בשמיני".

ויש לבאר הענין בזה על פי מה שביארו בספרים הקדושים, כי מה שאמרו: "בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה את עצמו עומד ערום", הכוונה בזה כי כדרכם של צדיקים שעושים תמיד חשבון הנפש, נכנס דוד למרחץ להתרחץ מלכלוך העונות, ובגודל ענוותנותו החזיק עצמו לחוטא עד שהרגיש שהוא ערום בלא מצוות, והצטער על כך: "אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוות", ואם כן באיזו זכות יעזור לי הקב"ה. לפי דרכנו יש לומר שעשה חשבון הנפש בגודל ענוותנותו שכל מעשי המצוות שלו הם שלא לשמה.

לפי זה נבאר מה שאמרו: "כיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו", כי ממה שנתן הקב"ה מצות מילה לתינוק בן שמונה ימים שאין בו דעת לקיים המצוה בדחילו ורחימו, מוכח שהקב"ה מצרף למעשה המילה של כל ישראל, את מחשבתו של אברהם אבינו שהשתוקק כל ימיו לקיים מצות מילה.

בכך התנחם דוד המלך שהקב"ה מצרף למעשה המצוות שנעשו שלא לשמה, את מחשבתם של הצדיקים שמשותקים לקיים המצוות לשמה, "לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר למנצח על השמינית מזמור לדוד, על מילה שניתנה בשמיני", שאמר שירה על המילה שניתנה ביום השמיני ללידת האדם, כי מזה מוכח שהקב"ה מצרף את מחשבות הצדיקים להשלים את המצוות בתכלית השלימות.

מעשה יאירו עינינו להבין דברי רבי נתן שדרש במדרשו: "הוא דכתיב אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק... מחשבין לשמו של אברהם אבינו, אותו שבא מרחוק, הוא דכתיב וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק". הכוונה בזה שכל ימי חייו של אברהם אבינו בכל המצוות שקיים הסתכל תמיד למרחוק, לעשות הכנה לכל הדורות של ישראל בניו, כדי שיוכלו לקיים המצוות כפי שקיימו אותן בהיותם כלולים בו.

וזהו שכתוב בעקידת יצחק: "ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק", הכוונה בזה כי בהליכתו לעקוד את יצחק על הר המוריה, ראה בעיניו הקדושות את המקום של הר המוריה ממרחק הדורות, שיזכו ישראל לבנות שם את בית המקדש להקריב שם קרבנות, בזכות עקידת יצחק שעקד שם אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח, ובכוונה זו הלך לעקוד שם את יצחק בנו, כמו שהתפלל אחרי העקידה (שם כב-ד): "ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה". ופירש רש"י: "ה' יראה, פשוטו כתרומתו, ה' יבחר ויראה לו את המקום הזה, להשרות בו שכינתו ולהקריב כאן קרבנות".

הנה כי כן זהו שדרש רבי נתן הפסוק: "אשא דעי למרחוק", אנו מחשבין שמו של אברהם שנאמר אצלו: "וירא את המקום מרחוק", שבכל מה שעשה התכוון לעשות הכנה רחוק לדורות הבאים, כי על ידי זה אנו יכולים לקיים מצות מילה לתינוק בן שמונה ימים בתכלית השלימות, כי הקב"ה מצרף את המחשבות הקדושות של אברהם לקיים מצות מילה עם מעשה המילה של בניו, ועל זה מסיים הכתוב: "ולפועלי אתן צדק", כלומר להקב"ה שפעל ויצר אותנו אתן צדק, להודות לו על הצדקה הגדולה שעשה עמנו לפני משורת הדין, לצרף המחשבות הקדושות של אברהם אבינו עם מעשה המילה שלנו כדי שתעלה למעלה בתכלית השלימות.

בדרך זו הוסיפו לבאר מה שאמר אליהו (תנא דבי אליהו פרק כה): "לפיכך הייתי אומר שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר, מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב". הכוונה בזה שכל אחד צריך להשתוקק לקיים המצוות, כמו שהוא עצמו קיים בהיותו כלול בתוך האבות הקדושים. וזהו הפירוש: "מתי יגיעו מעשי למעשי [שקיימתי בהיותי כלול בתוך] אבותי אברהם יצחק ויעקב". ומאחר שכבר קיים פעם כל המצוות, בנקל יוכל גם עכשיו לקיים כל המצוות ולעבוד את ה' כפי שורש נשמתו.

הנה כי כן זהו שאמר הקב"ה: "כי ידעתיו, אני אוהב את אברהם, ומפרש הטעם, "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו" - "יצוה" הוא מלשון צוותא וחיבור, כלומר כשאברהם מקיים המצוות אין הוא מקיים המצוות לבד, אלא הוא מתחבר יחד עם בניו עד סוף כל הדורות הכלולים עמו, ובזה הוא מקל עליהם, "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט", שיוכלו לקיים מצוות ה' כשיוולדו בעולם אחרי שכבר קיימו המצוות בהיותם כלולים עמו, אלו דבריהם הקדושים.

"וירא את המקום מרחוק הכנה לקדושת בית המקדש"

יומתק לפרש בזה מקרא שכתוב (בראשית יז-כז): "וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת בן נכר נימולו אתו". כי כשקיים אברהם אבינו מצות מילה בהיותו בן צ"ט שנה בכוונת נשגבות בדחילו ורחימו, התכוון לזכות בכך את כל נשמות ישראל שהיו כלולות עמו. וזהו הפירוש: "וכל אנשי ביתו יליד בית [כל נשמות ישראל שהיו כלולות עמו], "ומקנת כסף מאת בן נכר" [הם נשמות הגרים שנפלו בתוך הקליפות ונתגיירו] נימולו אתו", ובזכות חיבור נפלא זה בין אברהם לנשמות ישראל שהיו כלולות עמו בשעת המילה, מצרף הקב"ה גם את מחשבות הגעגועים שהיו לאברהם אבינו כל ימי חייו לקיים מצות מילה, לקיום מעשה מצות מילה של כל ישראל.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי'

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com